

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia

**w sprawie ustanowienia strefy ochronnej zwierząt łownych w otulinie
Białowieskiego Parku Narodowego**

Na podstawie art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.)²⁾ zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się strefę ochronną zwierząt łownych, zwaną dalej „strefą”, w otulinie Białowieskiego Parku Narodowego, o powierzchni 3 224,26 ha, położoną na terenie województwa podlaskiego.

§ 2. W skład strefy wchodzi grunty obejmujące działki:

1) gminy Białowieża:

a) obrębu ewidencyjnego Podolany: nr 2-384, nr 2-385, nr 2-386, nr 2-387, nr 2-388, nr 2-389, nr 2-390, nr 2-391, nr 2-392, nr 2-393, nr 2-394, nr 2-395, nr 2-396, nr 2-397, nr 2-398, nr 2-399, nr 2-400, nr 2-401, nr 2-402, nr 2-403, nr 2-405, nr 2-406, nr 2-407, nr 2-408, nr 2-409, nr 2-410, nr 2-411, nr 2-414, nr 2-415, nr 2-416, nr 2-417, nr 2-430/1, nr 2-430/2, nr 2-431/1 (według mapy zasadniczej sekcja 256.322.4, stan na dzień 9 września 2008 r.), o powierzchni 844,69 ha,

b) obrębu ewidencyjnego Zastawa- Krzyże: nr 804/3, nr 804/4, nr 804/5, nr 252 (według mapy ewidencyjnej obrębu Zastawa-Krzyże, stan na dzień 9 września 2008 r.), o powierzchni 7,07 ha,

c) obrębu ewidencyjnego Budy: nr 1-470, nr 1-471, nr 1-477, nr 1-478, nr 1-483, nr 1-484/1, nr 1-484/2, nr 1-489, nr 1-490, nr 1-700, nr 1-701, nr 1-704, nr 1-705, nr 1-708, nr 1-709, nr 1-712, nr 1-713, nr 1-751, nr 1-752, nr 1-755, nr 1-756, nr 1-757, nr 1-762/1, nr 1-764, nr 1-765/1, nr 1-767, nr 1-770/1, nr 1-776, nr 1-777, nr 1-782/1, nr 1-784, nr 1-785/1, nr 1-787, nr 1-790/1, nr 1-800, nr 1-801, nr 1-805, nr 1-806, nr 1-807/1, nr 1-807/2, nr 1-811, nr 1-812, nr 1-813, nr 1-814, nr 1-815/1, nr 1-815/2, nr 1-816, nr 1-819/1, nr 1-857, nr 1-858, nr 1-859, nr 1-860, nr 1-861, nr 1-862, nr 1-863/1, nr 1-864, nr 1-865, nr 1-866, nr 1-868, nr 1-869, nr 1-870, nr 1-872, nr 1-873/1, nr 1-906, nr 1-907, nr 1-908, nr 1-913, nr 1-914, nr 1-915, nr 1-934, nr 1-935, nr 1-936, nr 1-937, nr 1-948/1, nr 1-948/2, nr 1-948/3, nr 1-950, nr 1-954 (według mapy ewidencyjnej obrębu Budy, stan na dzień 9 września 2008 r.), o powierzchni 1.020,23 ha;

2) gminy Narewka obrębu ewidencyjnego Gruszki: nr 6-372, nr 6-373, nr 6-374, nr 6-375, nr 6-376/1, nr 6-377, nr 6-378, nr 6-379, nr 6-380, nr 6-381, nr 6-382, nr 6-397, nr 6-398, nr 6-399, nr 6-400, nr 6-402/1, nr 6-403/1, nr 6-404/1, nr 6-404/2, nr 6-405, nr 6-1011/2, nr 6-1011/3, nr 6-441, nr 6-443, nr 6-485/1, nr 6-717, nr 6-719/1, nr 6-719/2, nr 6-719/3, nr 6-720/1, nr 6-720/2, nr 6-720/3, nr 6-761/1, nr 6-762, nr 6-763, nr 6-764, nr 6-765/1, nr 6-766/1,

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 216, poz. 1606).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664 oraz z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804.

nr 6-777, nr 6-778, 6-779/1, nr 6-780, nr 6-781, nr 6-782, nr 6-784, nr 6-785, nr 6-788, nr 6-789, nr 6-792, nr 6-793, nr 6-796, nr 6-797, nr 6-910, nr 6-911, nr 6-916, nr 6-917, nr 6-922, nr 6-923, nr 6-928, nr 6-929 (według mapy ewidencyjnej obrębu Gruszki, stan na dzień 9 września 2008 r.), o powierzchni 1.352,27 ha.

§ 3. Utrzymanie właściwej liczebności i struktury populacji poszczególnych gatunków zwierząt łownych w strefie polega na:

- 1) zachowaniu naturalnych procesów kształtowania liczebności i struktury populacji poszczególnych gatunków zwierząt łownych przez nieprowadzenie odstrzałów redukcyjnych;
- 2) likwidacji nęcisk i urządzeń łowieckich;
- 3) określaniu ewentualnych zagrożeń dla przyrody Białowieskiego Parku Narodowego.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

UZASADNIENIE

Rozporządzenie w sprawie utworzenia strefy ochronnej zwierząt łownych w otulinie Białowieskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Parkiem” stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.).

Otulina Parku została utworzona rozporządzeniem Rady Ministrów z 16 lipca 1996 r. w sprawie Białowieskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 93, poz. 424). Jej powierzchnia wynosi 3224,26 ha. Mocą projektowanego rozporządzenia tworzy się strefę ochronną zwierząt łownych o powierzchni 3224,26 ha, składającą się z gruntów położonych na terenie gmin: Białowieża i Narewka. Na obszarze otuliny grunty Skarbu Państwa administrowane przez nadleśnictwa Browsk i Białowieża stanowią ponad 90%. Pozostałe grunty to: własność Gminy Białowieża (drogi gruntowe), droga powiatowa Białowieża-Pogorzelce, wody w zarządzie Marszałka Województwa Podlaskiego oraz ok. 0,1% zajmują grunty będące własnością prywatną, nieużytkowaną rolniczo.

Celem utworzenia strefy jest zachowanie równowagi przyrodniczej w ekosystemach Parku poprzez wyeliminowanie polowań na jej obszarze. Na obszarze Parku nie są prowadzone odstrzały redukcyjne zwierząt łownych. Zwierzęta łowne znajdując dogodnie miejsca bytowania na obszarach leśnych Parku, wychodząc na żer poza jego granice, znajdowały się w obwodach łowieckich. W efekcie gospodarka łowiecka, w tym także polowania, prowadzona była praktycznie w bezpośrednim sąsiedztwie granic Parku. Prowadzenie polowań na obszarze otuliny utrudniało zwierzętom dostęp do wody oraz żerowisk w dolinie rzeki, a także utrudniało swobodną migrację zwierząt, w tym takich gatunków jak wilk i ryś objętych ochroną ścisłą, między obszarami chronionymi, a lasami gospodarczymi. W ramach współpracy z administracją sąsiadujących z Parkiem nadleśnictw, wszystkie urządzenia łowieckie znajdujące się w otulinie, wg stanu na dzień 1 października 2010 r., zostały usunięte przez administrację leśną. Utworzenie strefy będzie skutkowało tym, że w przyszłości na jej obszarze nie zostaną odtworzone urządzenia łowieckie.

Gospodarka łowiecka mająca miejsce w obszarze otuliny Parku stoi w sprzeczności z celem powołania otuliny zapisanym w art. 5 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody.

Polowania w sąsiedztwie granic Parku budzą jednoznaczny sprzeciw i protesty ze strony środowisk proekologicznych, turystów oraz gości odwiedzających Park i tereny przylegające. Lokalne i krajowe środki masowego przekazu, niejednokrotnie informowały o fakcie prowadzenia polowań w sąsiedztwie granicy Parku, podkreślając drastyczny kontrast pomiędzy chroniącym przyrodę obszarem Parku, a terenem otuliny objętej polowaniami.

W związku z tym, że na obszarze strefy jedynie działki o powierzchni ok. 3,7 ha stanowią własność prywatną i nie są aktualnie użytkowane rolniczo, utworzenie strefy wg stanu obecnego nie będzie skutkowało koniecznością wypłacania rolnikom przez Park odszkodowań z tytułu szkód powodowanych przez zwierzęta łowne, wynikających z art. 126 ust. 7-9 ustawy o ochronie przyrody. W związku z powyższym wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu Parku.

Zagadnienia regulowane przedmiotowym rozporządzeniem nie są regulowane przez prawo Unii Europejskiej, wobec czego niniejsze rozporządzenie nie wymaga oceny pod kątem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska, zgodnie z przepisami art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

Rozporządzenie nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004r. Nr 65, poz. 597), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia

Celem wprowadzenia rozporządzenia jest określenie obszarów wchodzących w skład strefy ochronnej zwierząt łownych w otulinie Białowieskiego Parku Narodowego oraz zabezpieczenie zwierząt łownych przed negatywnymi skutkami polowań w otulinie Białowieskiego Parku Narodowego.

2. Podmioty, na które będzie oddziaływał akt normatywny

Rozporządzenie będzie oddziaływało na Dyrektora Białowieskiego Parku Narodowego w zakresie realizacji działań dotyczących ochrony zwierząt. Będzie oddziaływało również na Nadleśnictwa Browsk i Białowieża, ze względu na zmniejszenie o około 15% obszaru prowadzenia gospodarki łowieckiej i prowadzenia polowań, w obwodach łowieckich graniczących z otuliną Białowieskiego Parku Narodowego.

3. Konsultacje

Projekt rozporządzenia został poddany konsultacjom poprzez zamieszczenie go na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska, stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej oraz przekazanie do wybranych podmiotów, których lista wymieniona jest w załączniku.

Projekt rozporządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez: Państwową Radę Ochrony Przyrody, Klub Przyrodników, Stowarzyszenia Pracownia na rzecz Wszystkich Istot oraz Federację Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”.

W projekcie rozporządzenia nie uwzględniono propozycji Stowarzyszenia Pracownia na rzecz Wszystkich Istot dotyczącej niezwłocznych działań mających na celu likwidację zidentyfikowanych zagrożeń i urzędzeń łowieckich, gdyż obecnie z obszaru otuliny urzędzenia łowieckie zostały usunięte, a sprawującym nadzór nad strefą i ewentualnymi zagrożeniami jest zgodnie z art.11 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody dyrektor parku narodowego.

Do projektu rozporządzenia uwagi zgłosili: Marszałek Województwa Podlaskiego, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego w imieniu Związku Województw RP, Urząd Gminy Białowieża i Polski Związek Łowiecki.

W projekcie rozporządzenia uwzględniono uwagę zgłoszoną przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego i zmieniono brzmienie § 3 pkt 2 dotyczącego rodzaju likwidowanych w strefie urzędzeń łowieckich. Nie uwzględniono uwag, zgodnie z którymi brak odstrzałów redukcyjnych w strefie ochronnej może być szkodliwy dla Parku i zagrażać trwałości lasu oraz o konieczności sporządzania inwentaryzacji zwierzyny. Należy stwierdzić, że co roku, w jednym terminie z okolicznymi nadleśnictwami Lasów Państwowych, prowadzone są na terenie Puszczy Białowieskiej inwentaryzacje zwierząt łownych, które nie wykazały ani nie wykazują takiego stanu zwierząt łownych, który powodowałby konieczność prowadzenia na obszarze Parku odstrzałów redukcyjnych, w celu ochrony trwałości ekosystemów czy zagrażających trwałości lasu. Ponadto istotną sprawą jest, że wprowadzane co roku zarządzeniem Ministra Środowiska zadania ochronne dla Białowieskiego Parku Narodowego, mają na celu ochronę wszystkich ekosystemów Parku. Zadania te przed ich podpisaniem są opiniowane przez Radę Naukową Parku, w składzie której znajdują się osoby o wysokich kwalifikacjach, wywodzące się spośród działających na rzecz ochrony przyrody przedstawicieli nauki, praktyki i organizacji ekologicznych oraz właściwych miejscowo samorządów wojewódzkich i gminnych.

Nie uwzględniono uwag Marszałka Województwa Podlaskiego, który neguje ustanowienie strefy stwierdzając, że naruszy ona gospodarkę łowiecką oraz zwiększy populację zwierzyny dziko żyjącej, co skutkować będzie wzrostem szkód w uprawach rolnych i zwiększeniem się środków koniecznych na wypłatę odszkodowań z tego tytułu. Należy stwierdzić, iż ustanowienie strefy ochronnej zwierząt na obszarze 3224,26 ha, nie powoduje

zmniejszenia powierzchni czy likwidacji miejscowych kół łowieckich. Nieznacznemu pomniejszeniu ulegają obwody łowieckie administrowane przez Lasy Państwowe. Ich obszar ulega pomniejszeniu jedynie o ok. 7,6% w stosunku do powierzchni obwodów w całej Puszczy Białowieskiej. Utworzenie strefy będzie stanowiło barierę ochronną zwierząt przemieszczających się poza obszar Parku, które wychodząc na żer poza jego granice, znajdowały się bezpośrednio w obwodach łowieckich. W Białowieskim Parku Narodowym, stan zwierząt łownych regulowany jest wystarczająco w naturalny sposób, nie przez redukcję przez człowieka, ale przez naturalnych wrogów, jakimi są: wilk i ryś. Należy dodać, że otulina otacza tylko fragment Parku. W związku z powyższym, nawiązując do wniesionych uwag dotyczących naruszenia gospodarki łowieckiej po utworzeniu strefy, należy stwierdzić, że zgodnie z art. 8 ust. 3c ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.), roczne plany łowieckie dla obwodów łowieckich graniczących z parkiem narodowym opiniowane są dodatkowo przez dyrektora parku narodowego. Istnieje więc możliwość kompromisu w tym zakresie z zainteresowanymi stronami. Odnośnie zastrzeżeń dotyczących zabezpieczenia strefy przed ewentualnym kłusownictwem, należy stwierdzić, że zgodnie z art.11 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, ochrona zwierząt łownych w strefie ochronnej zwierząt łownych należy do zadań dyrektora parku narodowego. Podnoszenie sprawy dodatkowych kosztów dla budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego z tytułu wypłat odszkodowań za szkody rolne, nie znajduje uzasadnienia, gdyż obszar otuliny obejmuje praktycznie wyłącznie grunty skarbu państwa w zarządzie Lasów Państwowych, a znajdujące się w jej pobliżu grunty rolne będące własnością prywatną, stanowią ok. 0,1% i są w niewielkim stopniu użytkowane rolniczo. Ponadto należy stwierdzić, że stanowisko Marszałka Województwa Podlaskiego, zgodnie z którym polowania na obszarze strefy praktycznie nie występują, jest argumentem przemawiającym za zasadnością jej utworzenia.

Ogólnikowa uwaga Urzędu Gminy Białowieża, iż otulina obejmuje swoim zasięgiem pola uprawne wsi Białowieża oraz Pogorzelce, nie znajduje uzasadnienia, gdyż ww. pola uprawne nie są objęte strefą ochronną zwierząt łownych.

Nie uwzględniono uwag Polskiego Związku Łowieckiego, który zgłosił sprzeciw wobec proponowanego aktu prawnego. Swoje stanowisko uzasadnił tym, iż ograniczenie pozyskania zwierzyny na terenie strefy ochronnej zwierząt łownych może spowodować znaczny wzrost odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych oraz zakłócić normalne funkcjonowanie lasów. Przypuszczenia te nie zostały poparte żadnymi udokumentowanymi dowodami. Należy stwierdzić, że stanowisko Polskiego Związku Łowieckiego jest ogólnikowe i jego celem jest próba utrzymania atrakcyjnych terenów łowieckich, położonych w pobliżu granicy Parku.

4. Wpływ regulacji na wydatki i dochody sektora publicznego

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu Państwa, jak również budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na lokalny rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację rozwój regionów

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

I. Lista podmiotów biorących udział w konsultacjach:

1. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego;
2. Polski Klub Ekologiczny;
3. Polski Związek Łowiecki;
4. Liga Ochrony Przyrody;
5. Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „Pro Natura”;
6. Instytut na Rzecz Ekorozwoju;
7. Centrum Prawa Ekologicznego;
8. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot;
9. Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych;
10. Klub Przyrodników;
11. Instytut Ochrony Przyrody PAN;
12. Międzynarodowe Centrum Ekologii PAN;
13. Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”.

II. Pozostałe podmioty biorące udział w konsultacjach:

1. Wojewoda Podlaski;
2. Marszałek Województwa Podlaskiego;
3. Wójt Gminy Białowieża;
4. Wójt Gminy Narewka.

III. Inni uczestnicy konsultacji:

1. Państwowa Rada Ochrony Przyrody;
2. Dyrektor Białowieskiego Parku Narodowego;
3. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku.